

Abonamentul

Pentru monarhie:
Pe an 12 cor., $\frac{1}{2}$ an
6 cor., $\frac{1}{4}$ an 3 cor.
Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 frcs., $\frac{1}{2}$
an 9 frcs., $\frac{1}{4}$ an
4 frcs. 50 cm.

Fóea apare în fie care
Sâmbătă.

Unirea

Insertiuni

Un şir garmond:
o dată 14 fil., a doua órá
12 fil., a treia órá 10 fil.

Tot ce privesce fóea,
să se adreseze la »Re-
dactiunea și Admini-
stratiunea Unirii«

în
Blaş.

Fóe bisericescă-politică.

Anul XI.

Blaş 23 Martie 1901.

Numérul 12.

Gvernul și autonomia catolică.

Aū trecut trei decenii, de când se lucră pentru înființarea unui organism autonom pentru biserica catolică, în care să se determine sfera de activitate și pentru elementul laic. Cu tóte că aū trecut trei-zeci de ani, de când catolicii s'aū încercat să dobîndescă autonomia, totuși până acum se află numai la începutul lucrării.

Congresul autonom de mai bine de doi ani în cóce, n'a făcut altoeva, de cât a emis o comisiune de 27, care a elaborat două proiecte, unul al majorității, altul al minorității, amândouă înse defectuóse.

Maestatea Sa a îndrumat congresul actual, ca să prelucre proiectul de organizațiune autonomică din 1871 cu aceea observare, că dreptul patronului suprem și dreptul ierarhiei se rămână neatins.

La cestiunea, că cu ce drepturi și cu ce atribute să fie investit organismul autonom, fără a vătéma drepturile Regelui de patron suprem și fără de a se atinge de drepturile ierarhiei, congresul era cu totul neorientat. Pentru clarificarea lucrului congresul a dat mandat comisiunii de 27 să se pună în înțelegere atât cu corul episcopesc cât și cu guvernul. Atitudinea episcopatului e clară: constituțiunea bisericii fiind dumnezească, ea nu se póte schimba, deci ori ce organizare autonomică numai în cadrul acestei constituțiuni e admisibilă.

Altcum stă lucrul cu drepturile patronului suprem. Autonomiștii nu voesc a vătéma drepturile de patron ale Regelui, ci numai doresc, ca drepturile, cari Regele le deprinde prin ministerul său responsabil, să le deprindă pe viitor prin organismul autonom, anume, administrațiunea fondurilor și fundațiilor catolice, cari azi se face de stat. să trecă la organismul autonom; de asemenea să trecă la acest organism drepturile de a dispune asupra șóelilor, susținute din fonduri și fundațiuni catolice, pe cum și propunerea pentru umplerea beneficiilor mari; fără de atributele acestea organismul autonom nu are rațiune de a fi.

În privința acestor puncte cardinali ministerul de culte a declarat delegațiilor comisiunii de 27:

I. Că ce privesc *administrațiunea fondului religionar și de studii, pe cum și a altor fonduri și fundațiuni catolice,*

care compete Regelui, ca la patron suprem. în sensul §. 4 și 18 art. de lege III. din 1848. Regele deprinde acest drept prin ministerul său responsabil, deci pretensiunea comisiunii de 27 de a trece acest drept la organismul autonom e neacceptabilă.

II. În cestiunea șóelilor *poporale*, guvernul nu se póte abate de la legile vigente (art. de lege XXXVIII—1868, XXVIII—1887, XXVI—1893), érá în ce privesc *gimnasiile*, fără sguđuire nu se póte schimba dispozițiunile art. de lege XXX—1883. Așa dară nici aci nu concede nimica.

III. *Umplerea beneficiilor de dotațiune regie*, e regulată prin §. 7. art. de lege III. din 1848, în sensul cărui §. denumirea o face Regele la propunerea și pe lângă contrasignarea ministerului responsabil. Acesta lege declara dl. Ministru, că nu se póte schimba. De asemenea dorește să rămână nealterată și praxa, de a presenta pe candidații aleși pentru demnitatea de Archiepiscop și Mitropolit de Alba-Iulia și Făgăraș, și de abați și prepoșiți în ordurile religiose.

A mai declarat Ministrul, că e aplicat a comunica congresului autonom calculii preliminar și finali despre administrațiunea fondurilor și fundațiilor, îi permite să controleze și conducă educațiunea religioasă a tinerimei și nu e străin a-i cere părerea la denumiri pentru beneficiile mari, dară nu e aplicat a schimba din legile existente, nici una în favorul autonomiei. În cadrul legilor vigente și Ministerul dorește organizațiunea autonomică a catolicilor.

O autonomie catolică înse, cum dorește dl. Wlassics, nu dorește nici un catolic. Chiar și deputații guvernamentali, cari fac parte din comisiunea de 27, sint nemulțamiți cu declarațiunile guvernului.

Deprinderea drepturilor, ce compet patronului suprem după firea lor ar puté să trecă de la guvern la organismul catolic autonom, fără de a se vătéma prin acesta dreptul Regelui de patron suprem; de óre ce Maestatea Sa neputându-le deprinde singur, are lipsă de consiliul și conlucrarea altor factori; dară factorii cei mai competenți sint însiși membrii bisericii catolice, și în specie organismul autonom, care de sigur va nutri mai viū interes pentru prosperarea bisericii, de cum nutrește guvernul, care se compune nu numai din catolici, ci și din heterodoxi. Când

s'ar investi organismul autonom cu drepturile și atributele, cari le are azi guvernul față de biserica catolică, atunci ar trebui să se modifice mai multe dispozițiuni ale legilor existente, dară ceea ce nu e aplicat a face în favorul autonomiei guvernul actual, nu e speranță, că o vor face guvernele, ce ar urma în viitor.

Dóră e cunoscut, că fie care guvern țintesc să-și asigure puterea și influința în țéră. Dară dreptul de patronat așa cum se deprinde el azi, asigură ministerului cea mai mare influința asupra bisericii catolice, a cărei membrii constituiesc majoritatea țării.

Prin administrațiunea averilor catolice, în care administrare se consumă aproape jumătate din venitul lor, guvernul dă pâne la un număr considerabil de persoane adicte, cari, reslătite în diversele părți ale țării, fac guvernului bune servicii politice. Prin denumirea dignitarilor bisericesci voesc guvernul a-și deobliga lamura clerului catolic din Ungaria; érá priu dreptul de a dispune asupra șóelilor susținute din fondurile și fundațiunile catolice, are guvernul domniă deplină peste profesorie și spiritul, în cari aū să se créscă generațiunile venitoare.

Cine póte crede, că vre-un guvern va da de bună voe din mână mijlocele, prin cari el își póte asigura o influință atât de mare în țéră? și cine ar fi atât de naiv, cât să presupună, că ar face-o acesta chiar un guvern liberal în favorul bisericii catolice?

Fără a trece la organismul autonom catolic drepturile și atributele, ce le are azi guvernul în deprinderea dreptului de patronat, acest organism ar fi numai un balast pentru biserică. Catolicilor înse le lipsesc energia de constringe pe guvern să-i cedeze organismului catolic drepturi, ce i-s'ar cuveni. Acesta lipsă de energie și timiditate o dovedesc și conlusul luat în 19 a c. de cătră comisiunea de 27, care în loc de a lua poziție contra declarațiunilor guvernului, decide a să cerca, că ce drept compet catolicilor asupra fondurilor și fundațiilor. Guvernul pe cum să vede, scie cu cine are de lucru, și pentru aceea e hotărît a nu face nici o concesione în favorul organismului autonom. Fără de a renunța guvernul la influința, ce o deprinde în biserică și fără o lucrare energică din partea catolicilor organizațiunea autonomiei nu se póte realiza.

Sus cu crucea!

Orî ce acțiune nasce reacțiune.

Tinerimea universitară creștină revoltată de batjocorirea crucii în sanctuarul universității, — a pornit o acțiune, pentru ca crucea să-și reocupe locul de onoare în salele de propunere ale universității.

E cunoscut cetitorilor nostri, că tinerimea a cerut, ca în toate salele să se espună crucea — după cum a fost obiceiul de la înființarea universității până acum 30 de ani. Consiliul universității — după cum am scris la timpul său — a respins cererea universitarilor. Chestiunea a ajuns în dietă și probabil, va ajunge înaintea Tronului. Dar trăgănarea acésta a lucrurilor nu era de ajuns pentru a mulcomi agitațiunea tinerimii creștine. *Trebuia o satisfacție pentru cruce și nu era; trebuia o satisfacție grabnică — și satisfacția întârzie mereu...*

Și cum sufletele tinere nu se pot împăca așa ușor cu „trăgănări“ și cu ofense, aduse sentimentelor celor mai curate — de o dată ne pomenim, că în o bună dimineață, crucea e aședată la locul de onoare în toate salele universității.

Cu a cui permisiune?

Cu permisiunea lui Dumnezeu!

Avem motive de a ne bucura de acésta demonstrație, căci vedem în ea o deșteptare, o reacțiune a tinerimii creștine în contra elementelor jidane și cosmopolite.

Dăm în următoarele raportul corespondentului nostru:

I.

Budapesta, 18 Martie

Când mai anul trecut s'a comis atentatul rușinos asupra crucii de pe coridorele universității, am fi așteptat o indignare mai pronunțată a tinerimii creștine. E totuși prea mare cutezanță, ca într'o țară creștină, să insulte cineva crucea într'o universitate fundată de catolici. Reacțiunea tinerimii creștine a fost cam târzie, după cum în general acțiunile creștinilor rămân în urmă...

Dar astăzi am fost martor la o manifestație prea frumoasă. Când scriu șirele aceste, *cruci de lemn sînt ficsate cu cuie în toate salele universității.*

Deșteptarea.

A fost o idee însuflețitoare. Dimineața pe la orele șapte, vedeai deja grupuri de tineri, preumblându-se prin coridorele universității. Ei aveau cruci de lemn în busnare, cuie și ciocane, așteptând cu neastîmpăr deschiderea salelor. Și părea că era făcătura, astăzi s'a deschis mai târziu salele, ca de obicei. Orî pôte persoanele oficiose avea cunoscință de planurile tinerimii? Nu știu. Vedeam numai o agitație febrilă în șirurile tinerimii — și mă bucuram, când constatam un avînt, care deși e târziu, dar totuși e frumos.

O deșteptare...

Sus cu crucea!

În sfîrșit servitorul se ivesce cu cheile. Tinerii se grămădesc în jurul lui și o dată sala deschisă, intră în lăuntru. Și deasupra catedrei ficsăză în părete cu cuie o

cruce de lemn. Servitorul se împotrivesce, dar e aruncat afară.

O erupțiune de ovațiuni umple sala: Sus cu crucea!... Și acum priviam la crucea simplă de lemn, colorea ei *negră* îmi amintea un fel de jale. Ca și când sfîntul simbol al creștinismului ar fi spus în simplitatea lui: „Veđi, așa de modestă și nepretențioasă cum sînt, totuși nu vor să mă sufere între zidurile universității“.

Era un entusiasm de nedescris.

Mulțimea a trecut la salele vecine, cari erau *incuiate*, la poruncă mai înaltă. Se aud bubuituri prin uși, lovituri de bastoane.

Și îndată ce se deschidea vre-o sală, lucrul cel dintăi era: ficsarea crucii deasupra catedrei. Apoi se afixau pe uși placate. Erau așa de frumoase placatele acelea, în cari se spunea, că tinerimea creștină nu voiesce să atace pe nimeni, ci restituie numai crucea în onorea de mai nainte. Și să nu cuteze nimeni să o iee de acolo!...

Încăierări.

Jidanii de la universitate au rămas frapați de demonstrația creștinilor. Ici colo auđia câte un strigăt de protestare, dar era năbușit numai de cât. După ce s'au adunat în număr mai complet, au început a păși mai cutezător. Într'o sală s'au încăierat. În vreme-ce un tiner creștin bătea crucea cu cuie deasupra catedrei, un alt tiner a sărit asupra lui, voind să-i smulgă crucea din mână. O mică încăierare; jidanul a fost adus la reson.

Și când crucea a fost ficsată, ovațiunile erump de nou. Un strigăt s'aude în sală:

— Jos cu pălăriile!

Și *toți* și-au descoperit capetele.

Aprópe în toate salele era cruce. Mai resta sala de conferință a profesorilor — și s'a pus și acolo.

Un oficiant de la cancelaria centrală a universității, cerca în zădar să-și valideze autoritatea. — Ieșiți afară din sală, dnilor, căci trei zile nu vor mai fi prelegeri!

Și nu ađ eșit, până n'a făcut promisiune, că nimeni nu se va atinge de cruce, până nu va decide Rectorul.

Rectorul.

Cuvîntul Rectorului va decide. Dar cuvîntul Rectorului nu va puté veni așa ușor. În calitate de Rector ar trebui să *amoveze* crucele, după ce decisul senatului universitar e în sensul acesta. Dar în calitate de *preot* și profesor de teologie — nu va puté da nici când edictul de esterminare pe sama crucii! Ce va face Rectorul? E o întrebare, care azi ne preocupă mai mult ca ori când.

Așteptăm.

II.

Budapesta, 20 Martie.

Luni după amiază s'au închis porțile universității. Întrarea e păzită de detectivi și numai profesorii au voe să intre.

Afixul, prin care s'a adus de știre universitarilor sistarea prelegerilor, e afixat din lăuntru pe ușa de sticlă. La început prelegerile s'au sistat numai pentru zilele 18 și 19 a l. c. Astăzi inse, în 20 s'a afixat un nou edict, care anunță sistarea prelegerilor și pentru mai departe, *pe timp nedeterminat*. Grupuri-grupuri de universitari se grămădesc la porțile „Almei Mater“, dar porțile staú închise, cine scie până când.

Amovarea crucii.

Senatul universitar convocat în pripă, a decis încă Luni, ca crucele să fie depărtate „cu respect“. Așa dară subliniez cuvîntul: *cu respect!* căci ast fel sună hotărîrea senatului universitar. Într'adevăr, pentru ca senatul universitar să-și manifesteze *respectul* față de simbolul creștinismului, nu putea purcede de cât ast fel?

Căci e ridicul de a pomeni de respectarea crucii, când nu-i permit nici măcar dreptul de esistență între zidurile universității!

Crucile au fost depărtate din sale încă Luni, și de presinte s'au depus la Rectorul universității, ca *corpus delicti*...

Edictul Rectorului.

De o dată cu hotărîrea senatului universitar, Rectorul a afixat un edict, în care amintind tulburările *regretabile* (sajnos) ale tinerimii, o provócă să se abțină de la alte manifestații, căci cea mai mică transgresiune va involva închiderea universității.

Înțeleg partea oficiosă a scrisorii Rectorului; dar nu înțeleg, cum Magnificența Sa în calitate de preot catolic, a putut da mișcării tinerimii calificativul: „regretabil“!

Cu adevărat — regretabil!...

Cercetarea disciplinară.

Senatul universitar a decis între altele cercetare disciplinară în contra inițiatorilor mișcării.

S'a mobilizat personalul poliției, detectivii. O adevărată gonă.

Dar pe semne, detectivii nu vor avea să se ostenească mult cu căutarea tinerilor, cari au luat parte la acésta demnă manifestație, *de óre ce tinerii se vor însinua însiși de bună voe!*

Coresp.

În legătură cu aceste lăsăm să urmeze aprețierile ce le face „Germania“ din Berlin, în nrul său de la 21 crt.

„Dacă a governa însamnă a prevedé, atuncia talentul „politician“ cel lăudat în toate acordurile al ministrului unguresc de culte și instrucție, în cunoscuta afacere cu crucea de la universitatea din Budapesta, s'a blamat în chip temelnic. Când ministrul de ună zi apărase în parlament decisul senatului universitar, cu care a fost respinsă rugarea tinerimii studioase creștine, pentru a se aplica crucea în salele de prelecție de la universitatea din Budapesta, atuncia ori cine, care nu voia, să falsifice într'adins caracterul afacerii acesteia, putea, să fie convins, că declarațiile ministrului nu au resoltat afacerea. Pe cum acésta s'a manifestat astăzi din nou, răspunderea nu cade pe nimeni altul fără numai pe ministrul, carele cu cuvintele sale cele aspre de atuncia numai a potențat încă și mai tare iritarea și amărăciunea în tinerimea universitară creștină. Consciința religioasă s'a desvoltat adecă în Ungaria în chip mai hotărît în anii din urmă în urmarea unei atitudinii mai energice a catolicismului, și dacă supremul conducătoriu al afacerilor de instrucție din Ungaria nu vrea, să priméscă în calculul său scandalul acesta, atuncia pentru urmările politiciii acesteia de struț va fi răspundătoriu numai el și nici de cum partidul poporal catolic.“

Ajutorul de stat în diecesa Lugoşului. — Înaltul Minister de culte și instrucțiunea publică, după cum ștatem informați, acum de curând a asemnat ca ajutor de stat pentru clerul din diecesa Lugoşului pe anul 1900, suma de 37,418 corone. Împărțirea acestei sume singuraticilor preoți s'a făcut pe baza propunerii Ordinariatului, amăsurat principiului deja stabilit, cu puține excepțiuni, de întregire a venitelor fasonate la ultima conscriere de congruă, și anume pentru preoții moralisti la 600 cor., ér pentru preoții teologi absoluți la 1000 cor. respective (pentru cei ce nu au sesie de pământ) la 1100 cor. — După acest principiu ecuitabil unui preot bună oră i-s'a aplacidat 1000 cor., ér altuia 36 cor. — La asignarea banilor nu s'a pus nici o condițiune, ci în schimb și în anul acesta s'a zis, că dacă cutare preot ar fi repausat, banii să se dea urmașilor săi legali.

Banii pe lângă reținerea contribuției de 2%, după întreg venitul parochial în favorul fondurilor diecesane viduo-orfanal și al preoților deficienți, se vor trimite de-a dreptul fie cărui preot, după modalitatea inițiată și observată deja de 2 ani încôce din partea Ordinariatului.

Corespondințe.

Din diecesa de Orade.

Chestia rosariului — Conferințele preoțesci — Pericolul sectei pocăiților.

(Fine)

Dar ca să putem ajunge la ținta multelor și feliuritelor dorințe — *ni-se impune cu serietate resuscitarea ședințelor tractuale!* Acest lucru nu suferă mai mult amânare! Dumne-

zeul meu! — eu mă mir, ba mă cuprinde un fel de indignare pie, — cum de dispozițiile sinodului diecesan, — cum inviațiunile consistoriali, emanate în această materie, — au putut rămâne și până în ziua de astăzi nerespectate, ér implinirea acestora baltă?! În adevăr, te înfiozezi până la măduvă de acest indiferentism cras! Tristă degenerare! Trândăvie păcătoasă! Nepăsare necualificabilă! . . . Și cine poartă vina? Archiereii noștri de sigur nu, căci acestia, în nenumărate cazuri au urgitat renașterea acestor sinode, — șefii tractuali încă nu, căci la adecă, cui se prezidieze, când nime, nici poménă să se prezenteze la adunare?! Ștatem înse de vină noi, preoțimea, căci nu ne luăm nițică osteneală, să convenim din când în când, spre ne consulta asupra intereselor vitale a s. bisericii, carea dóră totuși ar merita atâta atenție, barém de la fiii săi! . . . N'am ținut de necesar a aduce această chestiune până acuma în public, căci am sperat, că noi între noi vom pute aduce la cale reînființarea sinodelor protopopesci.

De aceea și apelul meu modest — publicat deunăzi fără consimțământul meu în prețuita noastră „Unirea” — a fost lansat între frații condistrictuali *in secret*. Fiind înse, că confratele „u. u.” nu știu din ce motive, a văduț de bine a rumpe vëlul discrețiunei prin publicarea lui, mă simt prin această și eu dispensat de a mai tăce, și strig din rășputeri tuturor confrăților la urechi: Până când o fraților, cu somnul vostru vecinic? Până când această nerespectare a dispozițiilor archiepiscopalesci?! Au nu vedeți, ce nori se ridică de cătră apus? Ștatem norii gróznici de amenințatori a *inter-confesionalismului* blăstămat, — mai mult a *nazarenismului* stupid, — și mai mult a *currentului fără Dumnezeu și ori ce lege pozitivă, a anarchiei* distrugătoare!!! Undele acestui

potop fără de lege, au ajuns deja până la noi. Jos cu pânzele trândăviei! Întăriți cartelele și barierele de securitate! Slobozii ancora afund, nu cumva uraganul înfiorător apucându-vă pe aripile sale negre, să vă rostogolească cu naie cu tot în abis! . . . Să fiți înse bine pricepuți, voiți vorbi clar, desperat de clar. Marginile diecesei noastre ștatem atinse deja de primele unde a potop- pericelilor. Cel puțin asupra parochiei nevredniciei mele s'au năpustit deja grămadă de plăgi. Dintre toate înse mai amenințator mi-se pare a fi *nazarenismul* obscur, ori cum îl numesc în alte părți: secta *pocăiților*. Vor fi pôte între frații preoți, cari vor zimbi sarcastic și neîncredețor la auđul acestui pericol grozav. Ei bine, frate, zimbesce numai și desprețuiesce mărimea acestui pericol până ai timp, — căci de loc îți va îngheta pe buze acel suris, dacă îți voiți spune, că *abia de o săptămână peste o sută inși se făcură pocăiți!* și această sectă diabolăscă continuă zi pe zi a-și câștiga învătăceli noi. Fie lăudat bunul Dumnezeu, până acuma credincioșii mei — afară de unicul nefericit — au rămas neinfecțați de această bôlă urită sufletăscă, — dar că de la intrarea acestei secte în comuna noastră, nu am o zi și noapte liniștită — vă puteți închipui. — Și acuma suride frate, de cumva ai atragere de inimă cătră această petrecere, — ér voi cei alaiți frați, puneți-vă numai liniștiți la culcate, ori cei ce mai dorm în linisce — întorceți-vă pe cea lătare, și vă dormiți somnul vostru secular, — dacă vă lasă inima la această plăcere. Una înse să nu uitați, că vai va fi vóné, dacă potopul în carele eu deja înot până în gât — ași zice cu desperare, de cumva credința în ajutorul dumnezeesc nu mi-ar da forțe a mă susține pe suprafață — zic, dacă acesta potop se va năpusti asupra voastră, și vă va

Feuilleton.

„Băieții noștri ștatem azi prea îngreunați în școlă.”

(Umorescă după Paul de Schönthau.)

— Ceea ce se pretinde azi în școlă de la băieții noștri, te asigur, că pe noi, cei adulți, ne aduce în perplexitate — se tânguia unul din amicii mei, — mai ales cu tesele de limba maternă își fac de cap. Ascultă numai: Venind de unăzi acasă, aflui pe Lisișóra, fetița mea dragălașă, — la Pasci va fi de 12 ani, — în stare de totală desperațiune.

„Ce s'a întâmplat?” întreb eu.

Copila plângend își ascunde fața, și la întrebările mele din ce în ce mai insistente, ea între sughituri pline de lacrimi, nu pôte scóte de cât nisce frase neînțelese, din cari numai atâta am putut pricepe: „Temă din română . . . excursiune cu gondola.”

Eă continuă incușiștile la femeia mea și aflui în fine, că Lisișóra în prelucrarea temei școlastice, ce are să o predee pe ziua următoare, a dat de pedeci neînvingibile, că adecă ocuparea scripturistici: „Descrierea unei excursiuni cu gondola” ea nu o pôte rezolva. Dómne Ștate! copila dóră nu e poetă, și pe legea mea, nici nu voiđ, ca să devină.

După ce mi-a succes a mulcomi copila în cât va și a liniști sufletul ei sbuciumat de frică și rușine, mi-a arêtat impurul ocupării. Titula: „Excursiunea cu gondola”,

era neescepționabilă și scrisă fluent, apoi venia rindul prim:

„Mi se pare o plăcere pompósă, într'o séră căldurósă a mă legăna așa într'o gondolă”

Acest început tot nu mi-se părea chiar așa de rău.

Cuvintele următoare erau șterse gros, apoi urma un cuvânt început și neterminat apoi cocărlituri neînțelese, trăsuri și urme de penă străină, un „purcelaș” grăsuț și fôia întrégă acoperită cu lacrimi, cari se uscaseră și pe alocurea se împreunaseră cu negrela.

Lisișóra, carea mi se părea mai palidă ca altă dată, acum avea fața uscată de lacrimi, dar din timp în timp tot mai suspina și în închipuirea ei vedea pe macra Domnișóra Uscățescu, directóra școlii, cu privirea ei severă, cum le cere temele și cum Lisișóra — neavându-o — se vede rușinată înaintea clasei întregi . . . Trebuie să recunosc omul, că pentru fantasia unui copil de școlă conscientios și ambițios nimic nu pôte fi mai grozav, de cât așa ceva.

Aceste ștatem cele dintăiu lucruri ale sortii și ele rănesc cumplit.

Am luat copila pe genunchi și am grămădit-o cu desmerdări am alintat-o pe genunchi, ca pe un copil mic, — ceea ce nu era cam acomodat după etatea ei, am făcut tóte, ca să o desbar de la afurisita excursiune cu gondola. — dar șpiritul Lisișórei plutia asupra apelor, ea nu se mai gândia la alt ceva, de cât că ocuparea trebuia făcută, ori ce altceva, era străină de sufletul ei.

— De ce nu te-ai rugat să-ți ajute mămucă? întreb în modni cel mai cruțător și fără apărință de imputare. Emoțiunea Lisi-

șórei se potolise numai la apărință, în momentul acesta flacărele erupseră din nou.

— Mama nu mi-a ajutat, ea a zis, că nici o dată nu a călătorit cu gondola . . . — isbucni fetișóra în plâns și durerea o cuprinsese éráși cu tótă vehemența. Arunca o privire de imputare blândă asupra soției mele, carea ședea la masă și în urma acestor întâmplări era evident indispusă.

— Sofie, tu nu ai gondolat nici o dată? — zisei în tonul cel mai blând, — adă-ți numai bine aminte, așa ceva ușor uită omul. Ea nega supérată. De cumva nu are esperințe proprii, atunci nu-i pot lua în nume de rău, că a lăsat pe Lisișóra să despereze la tema această, de altmintea cred, că femeia mea n'a fost nici când o școlăriță prea deasupra, că numai mai deunăzi am băgat de samă, că ea scrie „rădiche” cu *te* în urmă. Alt cum pe timpul ei nu erau torturați cu esagerate exerciții de stil.

Lisișóra, vădundu-se tradată și părășită de propria sa mamă, s'a adresat cătră „Domnișóra”, pe carea o știn la casă pentru băiatul cel mic, o bonnă frobeliană, nesecată în desmerdări și păcălituri, în jocuri de intuițiune și ocupațiuni de tot felini, dar pentru tema din română se dovedi total necapace, așa m'a asigurat Lisișóra. Ea nici de cât nu denegă concursul său, și se și reculese la un început, carele avea să sune astfel:

„Ionel avea tomai o după amiază liberă și această voiam să o petrecem la olaită în gondolă pe lacul din apropiere. . . .”

(Va urma.)

afă adine dormitând. Căci nu cugetați, că dără acest potop îl voiți pute opri eă, fiseul unui om singur e insuficient contra unei puteri așa oribile. — oh nu, — nu se va opri, veți ave și voi parte de ei . . . „Unde-l unul, nu-l putere . . .“ zice poetul, — „unde vor fi doi sau trei adunați în numele meu, acolo voiți fi și eă“ zice Domnul. Deci ce mai stați fraților cu mâinile în sin? La moment cu toți în sinode protopopesei, se ne sfătuim aici, în ce mod să ne scăpăm turma de pericolele, cari acum încă numai ne amenintă, dar în scurt se vor și arunca asupra noastră a tuturor cu totă furia. Fără hesitate la lucru! Socotiți, că resuscitarea acestor sinode ni-s'au impus de prea iubitul nostru părinte Episcop. Vă rog, respectați acest mandat, de cumva nu voiți a veni în colisie cu principiul ecclesiastic-iridic, ce ordineză relațiunea dintre fiil și Părinte, — supuși și șef. La adunări tractuali! Devisa: „Unde-i unul, nu-l putere . . .“, — „unde vor fi adunați doi sau trei în numele meu, acolo voiți fi și eă“.

G. Hubic
preot gr. cat.

În chestia Rosariului.

Din diecesa Orădană 14 Martie 1901.

Biserica creștină în primul secol, ave numai un singur rit, și numai în decursul veacurilor, a început a se desvolta în direcțiune diversă cel din Orient, de cel din Apus, căci ritul în viața bisericească este un ceva espus schimbărilor, pe cum frumos se exprimă și Chateaubriand „Sanctuariul trebuie să rămână nestrămutat, dar podobeile aceluia, pot să se schimbe după epoce“. Strămoșii nostri sēmânța creștinătății o au adus în Dacia din Apus, și numai prin o fatalitate a împrejurărilor, ajungând sub jurisdicțiunea Patriarhilor din Răsărit, au primit ritul grecesc. Bine a fost asta așa, sau ba? Eă nu îndrănesc a ispiti căile lui Dumnezeu. Biserica, și una și alta, au devenit un însemnat și puternic factor cultural al poporilor. Că deosebirea riturilor împedecă o biserică în misiunea sa civilisătoare, ori ba? N'asți cuteza să afirm, căci însuși Pontificele Roman Piu al IX-lea așa se exprimă referitor la asta chestie: „Fidei unitas cum legitimorum rituum varietate optime consistit, ex quibus imo maior in Ecclesiam ipsam splendor et majestas mirifice redundat“. Eă, că strămoșii cât de tare au ținut la ritul și obiceiurile bisericești lor, apare din actul unirei „că pe noi și rămășițele noastre, din obiceiul bisericești noastre a Răsăritului, nime să nu ne clătescă“. Istoria ni-e martoră, că poporul nostru, ținând cont de acest reson, a fost în stare a da piept cu toate încercările de nimicire ale dușmanilor săi seculari. Când cultul și instituțiunile unei bisericești nu sînt în armonie cu ideile, moravurile și obiceiurile omienilor, și e incapabilă de a-și implini misiunea sa civilisătoare, li-se impune datorință factorilor competenți, să dele cultului și instituțiunilor forma reclamată de cursul timpului și de civilizațiune. E un lucru firesc, pe cum trupul are lipsă de alimentare, ca să potă viețui, așa și sufletul își reclamă nutremintul său. Dacă omul n'are pâne, își întinde mâna și după cele mai nefiresci nutreminte, spre a-și alina fōmea. Fōmea e credința religioasă, ér sufletul în continuu

fămândesce după dumnezeescul. Că cultul, fără de samă gol al Calvinilor, e incapabil de a da și cel mai mic avint sufletului, că acēsta golătate îl silesce pe calvin a-și alina fōmea sufletului din Biblie. dar înțelesul aceleia nepricepându-l, îl mână spre nazarenism, — acēsta o înțeleg; dar că biserica gr. cat. și cultul ei atât de maistos, n'ar mai fi capabile a alimenta și a potenta cultura intereselor noastre religioase, morale, nationale și patriotice, și că prosperarea bisericești române unite ar reclama recitarea rosariului, purtarea șcapulariului, serbarea Joiei verde, introducerea cultului S. Antoniū de Padua sel. acēsta într'adevăr nu o înțeleg. În Sătmar m'am născut, în Sătmar preotesesc de 31 de ani, deci cunosc toate raporturile poporului din Sătmar. În aceste părți credincioșii cercetecă biserica de trei ori în Dumineci și sērbători, deci are ocaziune destulă, atât poporul a satisface indigintelor sale spirituale, cât și preotului i-se deschide destul teren de a-și pasce oile sale cuvintătoare, ba unii lamentecă, că liturgiile is atât de lungi, ca pe timpul S. Vasile și Ioan gură-de-aur, deci n'ar strica scurtate. Că în timpurile de azi, când e așa de greu traiul vieții, cercetarea bisericești de trei ori într'o zi, n'ar fi destulă, ci pentru potenta religioase-morale a poporului, se recere a cerceta biserica și a patra oră spre a recita rosariul, acela sau n'a fost pe sate nici când, sau de a fost, nu s'a ocupat serios cu indigintele spirituale ale poporului său. Ar pretinde dără acēsta devoțiune cultul specific al Maicei Prea curate? Dar, nu e destul desvoltat acest cult în diecesa noastră? Poporul serbecă cu toate solemnitățile posibile serbările Mariei, încă și conceperea S. Ane e ridicată în diecesă la festum fori. Eă huncul nostru Episcop, prin cerculariul său ce pōrtă datul Nr. 1019—1889 a dispus, că întrēga lună Octobrie să fie dedicată Mariei și mirelui ei S. Iosif, recitând fiesce care preot la finea liturgiei: trei Născetore și rugăciunile prescise. Eă cred, că este un teren destul de vast pentru preot, de a promova între credincioși cultul Maicei Prea Curate. Că acum esecutecă preoții aceste dispușețiuni, ori ba? Nu scii! Să potē, că nici unul dintre aceia, în a căror biserică e introdusă recitarea rosariilor prin mieri. Pe lângă acēsta poporul peregrinecă în tot anul de două ori la ruga din M.-Pōcs și la mănăstirea din Bicsad. Așa dară în cadrul ritului oriental se potē desvolta și potenta și acest cult, fără de a subversa necesități de a introduce recitarea rosariului între credincioși. Eă unde a fost reclamată introducerea aceluia, asta am a o ascrie la pasivul preotului. Femeia are să tacă în biserică, și în zisa S. Pavel, nici nu e consult în interesul bine înțeles al preotului, ca acesta să dele mieriilor aceia importantă în cultul bisericești, ce-și atribuesc aceste pe sama lor. N'o alterecă acēsta aserțiune nici împrejurarea, că dōmnele preotese staă în unele locuri în fruntea rosariilor, ca conducetore; căci am fost într'o biserică, unde preotēsa era conducetore, dar n'am aflat atăta loc curat pe altar, unde să-l fi putut sāruta. Ore respectiva dōmnă, nu facē un lucru mai plăcut înainte lui Dumnezeu, dacă împreună rugăciunea cu lucru, și se constituiaă într'o reuniune pentru înfrumășetarea bisericești? „Ora et labora“ zice și sfinta Scriptură. De vom lua în considerare și aceea împrejurare, că pe la noi

rosariile is introduse în acele parocchii, pe unde poporenii deja is magiarisați, sau is pe cale de a fi magiarisați, conservarea bisericești române unite ne impune datorința de a nu accelera procesul desnationalisării poporului nostru. Cărările, prin cari se propagă ast fel de devoțiune, is scrise în limbă străine, poporul le procură de prin turguri, din acelea se rogă, din acelea cātă întâiu pe acasă, în paresimi sara pe la rēstigniri la privigheri, și dacā acele cātări is destul, de încetățenite, unul sau altul dintre cātăreți probecă să le cante și în biserică. Preotul trebuie să pāsescă cu totă energia contra āstor fel de inoiri. Nu înzadar veghiēcă Pontificii Romani asupra ritului și obiceiurile bisericești rēsăritului, în cât nu permit trecerea de la un rit la altul. Să sperăm, că preoții nostri să vor trezi, și vor prețui frumșetă și maiestatea ritului nostru; și cred, că din internatul Pavelian de fetițe va rēsări mântuirea noastră. Eă sper, că ficele acestei diecese, cresente acolo, vor fi evlavioase, muncitore, și dacā cu timpul vor deveni mame, preotese, vor fi superioare în totă privința acelor preotese, cari conduc azi rosariile pe la sate. Că poporul să serbeze Joia verde a latinilor, când în sērbătorile noastre abia îl putem reținē de la lucru; să adunăm mieriile spre recitarea rosariului, când bisericești la liturgie is gōle; să colectăm bani în bursa S. Antoniū pentru sēraci, cind între toți sēracii, biserica și școla noastră e cea mai sēracă, — ore nu facem asecelui preot, care a talmăcit literalmente cuvintele Psalmului al 50-lea „fă bine Dōmne . . . să se zidescă zidurile Ierusalimului“ și s'a întrebat mirat. „Ore noi Români nu mai avem nimic de zidit?“

George Șuta
paroch în Mofinul-mic.

„Proselitismul“ și dl Mangra.

Decăneșdi, la 16 Martie n. 1901.

Numērul 36. al „Tribunei Poporului“, a vēdūt lumina într'o formă prea interesantă, toate colōnele paginei prime se ocupă numai de „primejdia mare“, ce se descarcă asupra neamului românesc din partea românilor uniți cu biserica mamă din Roma. Sîntem dedați cu apucăturile și manierile necinstite ale acestui ziar, care încă și acum are cutezanța de a crede, că servece interesele de bine ale neamului românesc, și de loc nu ni-a surprins direcția nouă, ce a apucat-o ca fōe semioficiosă a bisericești „drept mărițore“ a rēsăritului (cum zic ei). Nu li-a fost destul acestor omeni grupați pe lângă acest ziar, că au nimicit bunăînțelegerea dintre români prin cērtă și zizănie; nu li-a fost destul, că cu mâinile lor sacrilege au atăcat sanctuariul unor familii oneste de frunte, nu s'au îndestulit cu aceea, că au sguduit temelii și ast fel slabă a bisericești ortodoxe române, din care fac parte, atăcând chiar pe capul lor bisericesc, ci s'au atins și au atăcat și pe dignitarii bisericești noastre unite, într'un mod prea obicnuit la ei! . . . De la așa omeni, nici nu poți aștepta altceva, acēsta li-e profesiunea lor plăcută, ci mai bine e dacā nici nu-l bāgăm în samă, căci „Dōmne iertă-le lor, că nu scii ce fac.“ Nici subscrisul nu m'asți ocupa de ei, dacā Vicarul Vasiliū Mangra, „păstoriul cel adevērat“ al turmei

„dreptcredincioase“ nu m'ar sili să o fac. Acest „păstor adevărat“ a trimis episcopului meu diecesan, Escelenței Sale Michail Pavel, o adresă băjbăitoare de minciuni și neadevăruri — carea adresă, a și apărut tot în același număr al „Trib. Pop.“, căci n'ai ce face, ast fel talmăcesce Preacuvioșia Sa V. Mangra secretul oficios!!!

Îl înțeleg, a trebuit să deie dovadă publicului, că „ce păstor adevărat“ e, și a înfătoșat publicului ca rezultatul muncii sale de Vicar adresa susnumită. . . .

Dl Mangra în adresa amintită, mă acuză, că *am făcut vânătoare de suflete și am răpit turma lui din Miclo-Lasuri!* E drept, că pentru ori ce fapt ilegal, în ce privesc datorințele și drepturile mele preoțesci, sum răspunzător numai forului meu diecesan, înaintea căruia am și dat samă pentru faptele mele, — înse fiind că Dlul Mangra așa i-a plăcut ca să iasă cu chestia în publicitate, în necesitat, ca să o fac și eu pentru interesul adevărului și dreptății.

Starea adevărată a unirei din Miclo-Lasuri e următoarea:

Acastă comună e situată în depărtare de 5 chm. de comuna mea Decănești, unde păstoresc de 2 ani. În 25 Ianuarie a. c. poporenii din Miclo-Lasuri vin la mine — 106 la număr — și mă întrébă, cum să purcedă dinșii, să se unescă, de ore ce deja de 6 ani tot probéză să facă acest paș, înse notarul și preotul lor — de presinte ambi suspendați — cu mai multe și nenumărate înfricări și apucături i-au oprit. Eu pe baza legilor din 1868 §. LIII. le-am spus și dat îndrumările necesare. Ei deci în 27 Ianuarie a. c. s'au și insinuat la preotul de acolo Nicolae Bogdan, pentru declararea trecerii, înse când le-a sciut intențiunea, într'un mod brutal și necuviincios unui preot, i-a alungat și li-a zis că nu-i aude. Omenii conform legilor — s'au prezentat câte cu două mărturii. Neprimindu-i, asemenea s'au insinuat și a doua oră în 15 Faur, când poporul întreg i-a declarat, că *vrem să ne unim!*

Implinindu-se deci legal cele 2 insinuări — în restimp de 14 zile — au venit la mine, unde eu apoi consciu de chemarea și datorințele mele preoțesci, am luat protocol în ambele rinduri și o declarațiune, conform voinței lor, că *nu din interese materiale sau alte cauze trec la sfânta „Unire“ — în sfânta biserică gr. cat., ci numai din convingere religioasă.* Tote aceste acte le-am spedit Veneratului meu Consistor diecesan, rugându-l să binevoescă preagrățios a primi acest popor în sinul mamei bisericii a noastre unite cu Roma.

Deci toate acușele dlui Mangra cu cea mai mare indignare le delatur. Căci nu eu am fost acela, care în continuu am jienit poporul. Eu numai atunci am mers în comuna Lasuri, când am fost chemat. Și chemat am fost în mai multe rinduri, pentru că omenii erau molestați de cătră preoții gr. or. esmiși din Orade. Au fost o grămadă, ca: Toma Păcală, A. Horvath, R. Mangra și unii învățători. Omenii se temeau, și venind la mine să cêră sfat, că ce să facă, le spuneam, să nu albă nici o frică, căci ei dacă sînt decisi să trecă în biserică catolică, nime nu-i pôte opri. Am avut datorința ca preot să o fac acêsta.

Er afirmările dlui Mangra, că eu a-și fi făcut promisiuni mincinoșe, sau ori ce

promisiune bagatelă, pot s'o dovedesc cu tot poporul.

Mai am înse la mână și alte declarațiuni, pe baza cărora clar se dovedesce, că nu eu, ci domni preoți gr. or. au făcut promisiuni. La data ocașione voi pute să ies în public cu ele.

Nici aceea aserțiune din adresă nu e adevărată, ca și cum eu ași fi intrat fără scrupul înaintea delegaților esmiși și ași fi agitat poporul și numai după provocarea delegaților ași fi părăsit sala. *Minciuni peste minciuni.* Eu am mers atunci în Lasuri fiind chemat de credincioșii deja întorși. Er dnu delegați au aflat de bine a merge acolo cu mult înainte, ca adunând vre-o 3—4 fruntași la nepotul dlui Mangra, să pôtă bea totă noptea și îmbătând poporul, să-l întorcă de la hotărîrea, carea și-a luat deja și trup. Omenii s'au temut de terorizare, de aceea m'au chemat. E adevărat, că nepotul dlui vicar — Mitru Mangra — care a fost capul celor „uniți“ — făcându-i-se promisiuni, — a și părăsit unirea, dar e bine așa, ca să nu fie măr putred între cele bune. Fiind de față în sala de investigare, numai atunci mi-am ridicat vócea de protestare și indignare, când dintre delegați A. Horvath în vorbirea ținută poporului, s'a folosit de unele expresiuni mincinoșe și rëntăcioșe referitor la sfânta „Unire“, — și vedënd că dl Horvath în prezența mea nu se sfiesce de a-mi ofensa religiunea sfântă, scârbit de apucăturile folosite de Dsa — pentru ca să nu mai fiu espus la audirea cuvintelor esite din o gură mincinoșă, am părăsit sala, fără să fiu provocat la așa ceva. Faptul, că mi-am apărut comóra cea mai scumpă religiunea catolică, nu pôte să-l supere nici pe dl Mangra. — mi-a fost datorința, căci altcum eram un om netrebnic, fiind nedemn a purta sêmnul preoției.

Aceste îmi sînt reflexiile referitor la adresa Preacuvioșei Sale Dlul Vasiliu Magra. Fie care om nepreocupat pôte să observe, că procedura mea în chestia anumită a fost corectă, nu numai în ce privesc ținuta mea preoțescă și cea românească, ci și cât privesc legile țării — la cari se provócă. Conștiința îmi este liniștită, căci mi-am implinit numai o datorință sfântă și plăcută. Er pe dl Mangra îl sfătuesc, că *relele, ce bântuesc în sinul bisericii lui, unde mulți dintre preoți în loc să se îngrijescă de turma lor, să le predice cuvîntul lui Dumnezeu și să-și implinescă datorințele preoțesci, gîndesc că aceste toate le-au achitat, dacă își bat joc și hulesc cu cuvinte blăstimate pe frații lor uniți cu Roma — să nu se încerce, ca și în cazul present, să le saneze prin o procedură atât de scrîntită, căci nu-și va ajunge scopul.*

Sfîrșesc: Nu aveți să Vê temeți dle Mangra și cei de la „Trib. Pop.“ de „primejdia mare“ ce se descarcă din partea fraților uniți, care témă vê urmăresce tot mereu, ca o fantómă vecinică, pentru că dacă vreți să vê lecuiți ranele grele de cari suferiți, nu e de cât un medicament dle vicar și un „modus vivendi“, anume: *„pe cum leagănușul ne este Roma, ast fel și calea mântuirii numai prin Roma ne pôte duce la fericirea vecinică!!!“*

Eugen Ardelean
preot gr. cat. de diec. Orădană.

NOUTĂȚI.

Întru mărirea lui Dumnezeu. Cnratul bisericesc gr. cat. din Isroni, comit. Huniadoră, aduce mulțumitele sale Dómnei Maria Pușcaș, pentru darurile sale făcute întru mărirea lui Dumnezeu la biserică din Isroni și Bărbăteni-inf. Dumnezeu să o răsplătescă după merit.

De la Academia română. Mercuri s'a ținut ședință publică sub presidența Regelui. Cu acest prilej Regele a cetit un interesant studiu asupra corespondențelor regelui Frederic II. de Prusia, privitoare la relațiile Moldovei cu Turcia, pomenind de acele timpuri, când Domniul român era puș sub epitropia Turciei, „până când la 1877 am dovedit cu brava noastră armată, că ne putem governa și singuri“. A vorbit apoi ilustrul V. A. Ureche și Gr. Tocilescu.

Reuniunea femeilor române gr. cat. din Blaș, și-a ținut adunarea generală a XXI. Duminecă în 10 Martie a. c. sub presiul dómnei vice-presidente Elena Nestor. Comitetul, pe cum s'a putut vedea din raport, a făcut tot ce a fost cu putință pentru prosperarea Reuniunii, și cu ore care regret a constatat, că unii membrii întârzie cu plă-tirea tacselor anuali. Din care causă venitele, cari în mare parte se folosesc pentru ajutoarea fetițelor de la școla din Blaș, nu mai sînt de ajuns și comitetul a fost necesitat a reduce ajutoarele anului școlar 1900—1901 de la 600 coróne la 400. Regretăm și noi că comitetul este impedit în esecutarea idealului de a mări ajutoarele fetițelor din an în an și cu timpul a ținé pe unele chiar gratuit în internat. Ar fi de dorit, ca la acêsta Reuniune binefăcătoare, să se înscrie cât de mulți membri esterni, mai ales preotese și învățătoare, copilele cărora tot de una au avut și au întăfătate la conferirea ajutoarelor. Acêsta intențiune a avut-o în vedere și Preaven. Consistor mitropolitan din loc, când prin cerculariul său de dato Dec. 1890 Nr. 4592 a recomandat Reuniunea femeilor din Blaș „celei mai călduroșe părținiri din partea clerului și poporului nostru archidiece-san.“ Pentru cei ce ar dori a se înscrie ca membri, amintim că: *membru pe viață este fie care femeie română, care plătesce odată pentru tot de una 40 coróne; m. ajutoare este fie care bărbat, care plătesce la an 4 coróne, și fie care femeie, care plătesce la an mai puțin de 4 coróne.* În adunarea din 10 Martie s'au înscriș ca membre pe viață dñele: Florentina Muntean și Virginia Precup; er ca membri ajutoari dñii: Dr. Eliă Dăianu, Alesandru Herbay, Ioan Chirilă, Traian Erdélyi și Ioan Vancea. Numărul membrilor de presinte este 133. er averea cu finea anului 1900 coróne 9404-58.

Numărătórea populațiunii. Birourile statistice terminându-și lucrările, putem spune rezultatul recensiei pe 1900. În țările austriace au fost 26 mil. în țările corónei sf. Ștefan 19 mil. er în Bosnia și Herțegovina 1 mil. 59 mil., cu totul dară 46 mil. 89 mil locuitori.

Adunarea de primăvară a comit. Alba-inf. e convocată pe 28 crt. în Aiud. Adunării îi va premerge deschiderea nouelor case a comitatului, prin o vorbire a dlui Gáspár J. protonotar comitatens. Tot cu acest prilej se va lua la pertractare contractul comunei Blaș pentru cumpărarea casei comunale și sistemizarea unui post de polițist.

Neolog. † Ștefan Biliță de Jood, fost paroch gr. cat. rom. în Baia mare, protopopul tractului Baiei-mari. membru municipal etc., a repausat la 16 Martie a. c. st. n. după un morb îndelungat, în etate de 62 ani, în al 37 al preoții și căsătoriei și 33 a protopopiei sale.

† Maria Maxim n. Pușcaș, veduva preotésă din Buciumi (tractul Almașului), după lungă suferință împărțită cu ss. Taine ale muribunđilor, a trecut la celea eterne Marți în 19 l. c. în vristă de 66 ani.

În veci amintirea lor!

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Mama sfântului Augustin.

XIII.

(Continuare.)

Conferența nu s'a terminat până a 3-a zi. Norii cei grei de ploaie, cari au silit mica societate ieri și alaltăieri să se închidă în sala de băi, se împrăsciară acum. Cerul s'a înseninat. Se coborîră deci în grădină și se așezară sub un arbore. ¹⁾

În prima zi au fost vorbit despre cel, ce îl poșed pe Dumnezeu. În a doua zi despre cel, ce îl caută pe El; în a treia zi trebuiau dar să vorbescă și despre starea tristă a acelora, cari nu-l au; despre miseria, lipsa și sterilitatea lor. Monica fu de față și vorbi în două rânduri la obiect. Trigețiu aduse pe tapet cestiunea, drept cevași cam delicată, că ore toți cei lipsiți sînt tot odată și nefericiți. El aduse ca exemplu un bogat, despre Cicero care zice, că avea toate bunătățile: avea un renume mare, avere mare, o reputațiune frumoasă, vață mare și onor, înse nu s'a bucurat de loc de ele, pentru că se temea în continuu, că și le va perde. „El era nefericit,” zise Trigețiu, „dar nu era lipsit.”

Aici luă cuvîntul s. Monica.

„Ei nu știu și nu pot înțelege încă pe deplin — zise ea — toate deosebirile acestea, și nu pricep cum s'ar pute separa *nefericirea de lipsă*, și lipsa de nefericire. Pentru că și acesta, care era avut și avea de toate, așa că nu mai doria nimic — pe cum ziceți — totuși fiind că se temea, că le va perde, avea *lipsă* de — înțelepciune.

Așa dar, dacă pe cel, ce n'are bani și avuție, îl numim om *lipsit*; pentru ce să nu numim așa și pe cel, ce e *lipsit* de înțelepciune? ²⁾

Aeste cuvinte, cari puneau drept condițiune a fericirii pămîntesci bunurile sufletului, au fost urmate de o admirațiune generală. Augustin se simția fericit, fiind că chiar iubită sa mamă a aflat deslegarea acésta, pe care el voia să o păstreze pentru încheiere, ca unul dintre lucrurile cele mai frumoase, ce le-a învățat el din cărțile filosofice. „Vedeți voi. — zise el junilor săi amici — ce mare deosebire este între a fi învățat multe cărți și între a fi *unit* în modul cel mai intim cu Dumnezeu. Căci ore nu în această *unire intimă* află sufletul aceste cugete sublime, ce le admirăm la mama mea?” ³⁾

Terminând și făcînd un scurt rezumat al convorbirilor acestora, Augustin se ridică prin câte-va cuvinte pline de credință și însuflețire până la Dumnezeu, izvorul, nutremitul și patria sufletelor. „Se negândim la Dumnezeu, zicea el, „să-L căutăm, să însăm după Dînsul; El e sora intern, care ne luminează. Chiar și dacă ochii nostri debili său de abia acum deschisî, nu-l pot privi în față, tot adevărul, ce pronunțam, de la El ne vine. Fără îndoială, până când îl căutăm, până când n'am beut încă din izvor, trebuie să recunoșcem, că încă nu sîntem la fînta, unde trebuie să ajungem. Nu sîntem până atunci nici înțelept, nici fericit. Nu vom fi fericit nici îndestulit, până când nu-l vom cunoșce cu inima pe deplin: pe Dumnezeu Tatăl, care ne conduce la adevăr; pe Dumnezeu Fiul, care e însuși acest adevăr; și pe Spiritul Sfînt, care ne unesc cu acest adevăr; și acești trei nu-s de cât un singur Dumnezeu pentru sufletele luminate.”

¹⁾ De Beata vita, n. 23.

²⁾ Tot acolo, n. 27.

³⁾ Tot acolo, n. 27.

La cuvintele acestea, s. Monica, recunoscînd în ele cuvintele grave ale părintelui său sufletesc, ale marelui și strălucitului s. *Ambrosie*, pe cari însă-și le-a cântat adese ori în biserica din Milan, transportată cu totul inceptu imnul:

„Sfîntă Treime, ascultă-ne!” ¹⁾

Și după ce a recitat întreg imnul plină de entusiasm ast fel continuă: „Întru adevăr acésta e viața fericită, care e perfectă, și după care trebuie să ne nisum prin o credință tare, prin o speranță ardîndă și prin o iubire înflăcărată.” ²⁾

Și prin cuvintele acestea clasice s. Monica a rezumat întregă conferența cea lungă de trei zile.

Ast fel unele femei umilite află câte odată în inimile lor atari adevăruri luminate, pe cari nici chiar cei mai învățați bărbați nu le află une ori cu totă mintea lor.

Ast fel se scie înălța cătră Dumnezeu curătenia inimii și iubirea, în cât le ar pute invidia și geniul. Și acésta tot de una va fi așa. Tote lucrurile lui Dumnezeu sînt purcedînd din inima lui — și aceia le înțeleg mai bine, cari îl iubesc mai ferbinte.

XIV.

Botezul sfîntului Augustin. — Bucuria sfîntei Monice.
— Fructele botezului pentru amindoi.

25 April 1887.

Cam 6 luni a ținut acésta fericită viață familiară din Cassiacum; ei o parte a zilei o petreceau cu studiul, cea mai mare parte înse în rugăciuni și meditațiuni asupra sfîntelor scripturi.

Aceste 6 luni au influențat asupra lui Augustin ca și un botez anticipat. În timpul acesta el și-a spălat sufletul, și l'a curățit înainte de totă péta, pregătindu-l ast fel prin focul iubirii divine pentru o nevinovăție mai curată ca cea dintâi „Oh! cât mi-e de rușine — zicea el amicilor săi. — când ved ranele și veștezierea sufletului meu! În totă ziua le spăl în lacrimile mele și-l rog pe Dumnezeu să mi-le vindece; dar bine știu de altă parte că de puțin merit o atare grație.”

Ast fel erumpe el între suspine: „Sînt vii încă în memoria mea acele imagini, pe cari le-a săpat trista îndatinare; slabe și palide, până ce sînt trez, ele mi-se înfătoșează în vis pentru a-mi insinua câte o desfătare, pentru a-mi storce o umbră de consimțire. Atata putere au asupra trupului și sufletului meu aceste iluziuni, în cât mă desfăteză în somn, cu ce nu mă pot înșela fiind deștept! — Dar nu are atata putere mâna Ta. Dîmne, ca să-mi vindece toate ranele sufletului și să-mi stingă cu grația Ta și închinăciunile acestea murdare ale somnului meu?” ³⁾

După ce își plîngea ast fel păcatele suspinînd, după ce își pleca capul și își bătea peptul, se întorcea cătră Dumnezeu, pe care îl iubia în un mod așa de învăpăiat. Te iubesc, o Dîmne, o știu sigur, că te iubesc! Cu cuvîntul tîu ai străpuns inima mea și eu te am iubit. . . Dar ce iubesc eu când te iubesc pe Tine? Nu frumseța corpului, nu splendorăa feței, nu strălucirea luminei, plăcută ochilor, nu melodia desfătătoare a cântecelor de tot soiul, nu mirosul florilor său a aramelor, nu mana și mierea, nu membrele plăcute îmbrătoșărilor trupesci. Nu acestea le iubesc eu, când iubesc pe Dumnezeu. Și totuși iubesc o lumină, o melodiă, un miros, o mîncare și ore care îmbrătoșare, când îl iubesc pe Dumnezeu, lumina, melodia, mirsma, mîncarea, îmbrătoșarea internului meu propriu; — în acest intern al inimii mele strălucesc o lumină, ce nu cunoșce margini,

o melodiă, ce nu se pôte măsura, un miros, pe care vîntul nu-l împrăștiă, — o mîncare care satură, fără a omori fîmea, o îmbrătoșare, pe care nu o desface uritul. Etă ce iubesc eu, când iubesc pe Dumnezeu meu.” ⁴⁾

Adese ori, ca să-și facă iubirea acésta și mai via, rătăcind pe sub arborii înalți din Cassiacum, se puna și îndrepta întrebări cătră întregă natura; și acésta singurătate plăcută. — unde totul respiră pace și libertate, de parte de omeni, mai aprópe de Dumnezeu. — înălța și mai mult meditațiunile lui Augustin și-l răpia sufletul.

„Și ce-i aceea, ce iubesc?” — ast fel continuă. Am întrebă pămîntul și mi-a răspuns: „nu sînt eu”; și tot ce se află pe el acela-și răspuns mi-a dat. Am întrebă suflarea vîntului, dar mi-a replicat aerul cu toți locuitorii lui: „Anaximenes se înșelă, căci nu noi sîntem Dumnezeu.” Am întrebă cerul, sora, luna și stelele, și mi-au răspuns: nu noi sîntem Dumnezeu, pe care îl cauți. Am provocat toate lucrurile ce sînt afară de mine, să-mi spună ceva despre Dumnezeu și au strigat cu voce mare: „Însu-și El ne-a făcut pe noi.” ⁵⁾

Dar abia aparu înaintea lui icóna lui Dumnezeu, — și ideia miseriei, a păcatelor și a contrazicerilor spiritului său încă i-se arăta din nou, și începu a se tîngui în modul următoriu: „Îndură-te spre mine Dumnezeu! Întristarea mea păcătoasă se luptă cu bucuriile mele sfînte. În care parte va fi învingerea, nu o știu. Îndură-te spre mine Dumnezeule, îndură-te. Etă eu nu-mi ascund ranele mele. Tu ești medic, eu morbos, Tu ai misericordie, eu sînt miser.”

— Atunci își îndreptă privirea spre crucea Mântuitorului Nostru Isus Christos, scăparea, vindecarea, speranța și mîngăierea păcătoșilor și zise: „Cum ne-ai iubit, părinte prea bune, care nu ai cruțat pe Fiul tîu unul născut, ci l'ai dat pentru noi păcătoșii (Rom. VIII. 32) căt de tare ne-ai iubit pe noi, pentru cari cel, ce nu a socotit de răpire a-ți fi Tîe asemenea, s'a supus până la mórte, la mórtea crucii (Philip. II. 6) care înaintea Ta a fost învingător și victimă, și chiar pentru aceea învingător, fiind că e victimă; care se face preot și sacrificiu și chiar pentru aceea preot, pentru că e sacrificiu, făcîndu-ne din servi fi, născîndu-se din Tine, și servindu-ne nouă. Prin urmare pot avé speranță tare, că-mi vei vindeca toate necazurile mele (Rom. VIII. 34) prin Acela, care șede de a drepta Ta, și se întrepune la Tine pentru noi, căci altcum a-și despera, după ce necazurile mele sînt așa de multe și de mari; dar medicina Ta e mai puternică.” ⁶⁾

Continua apoi cu o încredere de admirat: „Îngrozindu-mă de mulțimea păcatelor și de greutatea miseriei mele m'am cugetat, să merg în singurătate, dar m'ai oprit de la acésta, o Dîmne, întorcîndu-mă cu cuvintele: „Christos a murit pentru toți, ca cei ce trăiesc, să nu mai trăiescă pentru sine, ci pentru Acela, care a murit pentru ei (II Cor. V. 15). Etă în mînile Tale depun toate îngrijirile mele, ca să trăiesc, și ast fel vor cunoșce minunile din legea Ta (Ps. 118, 18). Tu îmi cunoșci nesciința și neputința mea, învăță-mă și mă vindecă. Unul născut fiul Tîu, în care sînt ascunși toți tesaurii înțelepciunii și ai conștiinței, m'a răscumpărat cu sîngele său (Colos. II. 3). Pentru aceea să nu mă calumnieze cel superb, că mă cuget asupra răscumpărării mele; acésta mi-e mîncarea, beutura, cu acésta doresc eu sormanul să mă satur în mijlocul acelora, cari mîncă și se satură, și laudă pe Dumnezeu, pe care îl cantă (Ps. XXI. 27).” ⁷⁾

„Va urma.”

¹⁾ În imnul sfîntului Ambrosie: „Deus creator omnium”.

²⁾ De Beata vita, n. 35.

³⁾ Confess. lib. X. c. 30.

⁴⁾ Confess. I. X. c. 6.

⁵⁾ Confess. I. X. c. 28.

⁶⁾ Confess. I. X. c. 43.

⁷⁾ Tot acolo.

MATER DOLOROSA

de Carl May.

(Continuare.)

III.

Hussein Isa.

În timp, ce noi doi ne-am dat plăcerii fumatului, Fatima Marryah era ocupată cu pregătirea cinei. Avea să cociă aluat, să ferbă urez și să frigă mielul în frigare. De ore ce eu sînt tare greșos, mă uitam cu multă atențiune la lucrul ei, Hamdulillah! Era cu mult mai curată, de cât cum presupuneam despre o femeie curdă! Puteam mânca cu poftă. Pe când ea-și făcea lucrul în tăcere, eu mă întrețineam cu soțul ei despre o mulțime de lucruri, ce ne interesau pe amândoi și în decursul conversațiunii l'am întrebat și despre aceea, dacă Allah nu i-a denegat bucuria, să aibă vre-un copil. Atunci fața sa până aci sîmnea și veselă, deveni de o dată foarte serioasă; el privi gânditor înaintea sa, apoi îmi răspunse:

— Nu, domnule, nu mi-a fost denegată această bucurie, pe carea mai bine aș putea-o numi nefericire.

— Nefericire? Atunci iertă, că am vorbit despre această! Dacă ți-a murit vre-un copil iubit, atunci să scii, că acela să afle la Allah. Nu mai vorbim despre această!

— Din contră, să vorbim! Tu toate le scii și le cunoști. Pote că-mi vei scii da vre-un sfat, care să-mi ușureze inima de greutatea ce o apasă. Am un fiu, el n'a murit, și totuși să poți, că e deja mort.

— Să poți? Așa dară n'o scii încă cu siguranță? S'a dus el în străinătate și nu s'a mai întors?

— Este dus între străini și vine adese ori să ne cerceteze, căci ne iubesc mult și ne aduce tot ce poți economisa. Așa dară el trăiesce și totuși să poți, că pentru noi e deja mort.

— Nu te înțeleg.

— Ți voi spune. După un timp îndelungat de acceptare, Allah se îndură și ne dăruie un fiu. Să-l fi văduț, domnule, ce mai copil! Avea nise ochi ca diamantul, o față ridătoare ca roșata dimineții, o inimă plină de iubire față de noi și o minte, ah, o minte, carea din an în an devenia mai mare și mai bogată. L'am trimis la Diarbekir, la un învățat renumit. Am trebuit să flămândim, ca să putem plăti pe acest bărbat, dar am făcut-o bucuroși. După trei ani s'a întors. Acum scia pe din afară întreg coranul și cărțile sfinte ale noastre. Eram încantați. Am mulțumit în genunchi lui Allah și l'am rugat pentru binecuvîntarea sa și pe viitor. Fiul nostru, pe care l'am numit Hussein Isa, trebuia —

— Hussein Isa? — l'am întrerupt eu, mirat de acest nume, de ore ce Isa însemnă Isus.

— Da, l'am numit Hussein, căci acesta a fost numele celui mai mare și mai sfînt chalif al nostru. Ți numele de Isa i-l'am dat după întemeietorul creștinismului, pe care și noi îl ținem de un profet, și carele a fost un predicator mare. Așa un predicator, așa un profet avea să devină fiul nostru și de aceea pe lângă numele Hussein, a primit și pe acela de Isa.

— Curios! Să fie acesta un presemn?

— Nu înțeleg, ce vrei să zici.

— Cele trei nume ale vostre sînt Jussuf Ali, Fatima Marryah și Hussein Isa. Fie care aveți un nume musulman și unul creștin. Ali și Fatima au fost părinții lui Hussein, care a fost ucis prin contrarii săi. Jussuf (Iosif) și Marryah (Maria) au fost părinții lui Isa, pe care inimicii săi l'au răstignit pe cruce. Nu-i asta un lucru curios?

— Nu scii, ce să zic, domnule! Dar m'ai întrerupt. Am voit să-ți spun, că fiul nostru acum trebuia să mîergă la Meshed-Ali, ca acolo să studieze învățăturile mai profunde ale științelor. L'am gătit de drum și l'am trimis în societate cu nise cunoscuți, cari călătoriau la Mossul, spre a lîfera acolo gogoșe. Acestia se reintorseră și ne spuseră, că el a sosit cu pace în Mossul. Mai târziu erăși ai fost acolo nise omeni de aci, cari afirmau, că l'au văduț în Mossul. Noi nu voiam s'o credem, dar peste puțin timp, am primit chiar de la el scirea, că n'a mers la Meshed-Ali, ci a rămas în Mossul ca chizmicar (servitor) al patriarhului de El Koș. Nu cunoști cumva pe acest bărbat?

— Ba da. Am fost la el și am vorbit la olaltă. Este un bărbat foarte piu, pe care eu îl stimez mult. Orașul El Koș de asemenea este renumit. Se zice, că acolo s'ar fi născut profetul Nahum.

— Dacă ai fost la patriarh, atunci trebuie că ai văduț pe fiul nostru?

— Posibil. Patriarhul are mai mulți servitori, dintre cari numai pe doi inși i-am văduț. Enareză mai departe! Istoria ta mă interesează nespuse de mult.

— Ah, de ar vré Allah, ca ea să fie mai puțin tristă! Fiul meu, care avea să mîergă la Meshed-Ali, spre a deveni un învățator al științelor, poți chiar un Mahdi, — să rămână la patriarhul creștin din Mossul! Era lucru înspăimîntător! M'am gătat de drum și am călătorit însumi acolo. L'am aflat. L'am rugat, l'am certat, dar înzădar. Din întâmplare, el a făcut un serviciu patriarhului și din cauza această a trebuit să-l cerceteze. Acest bătrîn, acest ghiaur, pe care Allah să-l nimicească, a făcut asupra lui o ast fel de impresiune, în cât nu-l mai puteam depărta de lângă dînsul. Am trebuit să mă reintorc acasă, Ți el a rămas acolo. Când și când el ne cerceta și ne aducea daruri felurite. L'am rugat, să rămână aci. L'am amenințat cum am scii mai bine; inse n'a ajutat nimic. El îmi răspundea cu nise vorbiri lungi, pe cari nu-mi era permis să le pricep, și a plecat iarăși. În mai multe rânduri am trimis la dînsul pe soția mea, pentru că credeam, că de mamă-sa va asculta mai bucuroș, de cat de tatăl său; a captivat-o inse, căci la reintorcere și ea începu să vorbescă despre lumina, carea a apărut, spre a convirti întrégă omenimea, și despre sténa ce să zice că ar fi văduț-o regii de la răsărit. Dacă asta va merge tot așa, atunci fiul meu este mort pentru noi și —

— Pentru mine nu! — îl întrerupse soția sa suspinând. — El e fiul meu, unicul și iubitul meu copil și va rămâne același până ce trăiesc!

(Va urma.)

Economia.

Pe lângă totă asprimea iernei, stupii cari au fost corect așezați pentru iernare, au iernat foarte bine. Au consumat miere relative tare puțină, de ore ce clocitul nu l'au început chiar nici cei mai buni, de cât numai cu finea lui Faur, și începutul lui Mărțisor. Cei mai slabi de abia acum după curățire încep clocitul. De aci înainte inse vor consuma miere foarte multă, de ore ce trebuie să nutrească larvele, cari sînt foarte mîncăcioșe și să producă căldură suficientă pentru dezvoltarea clociturii. Stupariul deci trebuie să fie atent, că ore au stupii miere destulă ori nu? — Dacă pe fagurele ultim de cătră așa, este miere acoperită, atunci stupul mai are încă miere de ajuns; la din contră, trebuie căutat mai în lăuntru, să vedem cum stă cu miera, și de nu are miere acoperită, trebuie să-i dăm. De nu avem miere acoperită, adică cu fagurul, îl vom da miere fluidă, subțiată puțin cu apă și cevași cam călduță. Fîresce o dăm numai de cătră sară pe la 4—5 ore, în vas po-

trivit și prăsarată de-asupra cu gozuri că să nu se încece albinele. Numai acel stup trebuie nutrit, care nu are miere, pentru că numai prin miere se dezvoltă stupul; fără miere, sau cu miere puțină, chiar și stupul cu albine numărăse pier, ori stagnează. În loc de miere se poate da și candis (zăhar galbén), acesta se piséză mărunt, și se dă cu puțină apă. Cele zise se referesc numai la mîntuirea stupilor de perire, nu și la nutritul mălestrit. Nutrirea mălestrită se începe numai prin 10 ori 15 April, se face des și în porțiuni mici, și se face fără considerare la cuantul de miere ce îl are stupul. Prin nutrirea această se întétesc instinctul de productivitate a stupului. Nu este bine a începe prea de timpuriu cu nutrirea mălestrită și nici a o face pe timp ploios. Pentru că: prin nutrirea această stupul își estinde foarte tare clocitură, și de dă un timp rece, albinele se contrag și clocitură pier. Asemenea pe timp ploios, albinele nu pot ieși spre a se curăți, și capătă diaree. Apoi mai este și rēul acela: că dacă stupul și-a estins tare clocitură, apoi albinele pentru a-și procura cele de lipsă pentru clocitură, aboră afară și pe timp urit, și așa mai multe pier, de cât se dezvoltă din clocitură. Ca să le dăm în lăuntru, în coșniță, apă, miere etc., nu ajută nimic, de ore ce totuși sboră; așa li e firea. În coșnițele raționale, la unii stupi, se adună de cătră feréstră foarte multe albine morțe peste iernă. Din umedéla de pe feréstră apoi aceste se lipesc unele de altele, așa că albinele nu le pot căra afară. Apoi se mucelesc, se împuțesc și fac vermi, Ți stupul din cauza acestei necurățenii suferă foarte mult și nu se dezvoltă. Deci aceste trebuie curățite fără amânare. Stupul numai atunci trebuie lărgit, numai atunci să i-se dele faguri noi, când stupariul observă că începe ici-cóle a edifica. Mai bine e a-i da faguri deplin făcuți și de se poți negri, de ore ce în faguri albi, ori noi, nu bucuroș își estinde clocitură. Fîresce, că vara dă stupariul tot faguri noi, deși stupul și atunci mai bucuroș primesce pe cei vechi.

Roșia 17 Martie 1901.

Ioan Maior
paroch.

Posta „Unirii“.

On. A. B. în L. Sintem siguri că greșéla nu s'a făcut din răutate, — după cum veți s'a și îndreptat. Un rēu este inse, care nu poți fi trecut cu vederea: nici în Orade și nici în Gherla nu se află nime, să serie câte o corespondență cu 4 fil. dând vre-o informație „Unirii“, și asta e foarte dureros.

Mon. St. Sándor, Odorheiu. Dacă Dta așa de puțin te prețuiesc, n'avem ce-ți face, noi ne prețuim cu mult mai mult cetitorii, de cât să publicăm ast fel de lucruri. Ce privește dorința, ca pe viitor să-ți cerem „opiniunea“, când ni-se trimite o scrisóre ce te privește, credem, că nu mai e lipsă să spunem, că nu-ți putem implini „umilita rugare“.

Mielul, Viena. Pentru ce anonim chiar și față de noi?

Verax. Ți-am implinit dorința, „corespondința“ a fost pusă . . . în coră.

Romeo. Va urma.

De la Luț. E în pregătire o dare de samă mai amănunțită și cu cuvenitele răspunsuri. Dacă va întârzia prea mult, ori poți nu se va face, voiți publica asta trimisă de tine. Salutare!

Editor și redactor răspundător:

Aurel C. Domșa.

Inserate.

(5) 1—1

Anunț.

Se dă în întreprindere edificarea Școlii gr. cat. din Săbad. După ce inse tot materialul îl prestéză comuna bisericăscă, așa fie care lucrare, ca zidărit, bårdășit și măsărit, se liciteză separat. Licitațiunea minuendă se va ține la 31 Martie n. 1901 la 3 ore d. p. în Săbad (Mező-Szabad, gara M.-Vásárhely). Ori ce deslușiri dă Oficiul parochial gr. cat.

„CONSUM“ SOCIETATE COMERCIALĂ PE ACȚII ÎN BLAȘ.

Convocator.

P. T. Domnii acționari ai societății comerciale pe acții „CONSUM“ se invită cu onoare — în sensul §. 18 din statute — la a IX (noua) adunare generală ordinară, care se va ține la Blaș în 6 April st. n. după amiază la 4 ore în localul „Patriei“.

Obiectele vor fi:

1. Deschiderea adunării și esmiterea alor doi membrii pentru supraveghierea scrutiniului și verificarea procesului verbal.
2. Raportul direcțiunii și a comitetului de supraveghiere; bilanțul pe anul 1900; distribuirea profitului și darea absolutoriului.
3. Fixarea marcelor de prezență pe anul 1901; fixarea termenului pentru plățirea dividendei.
4. Alegerea alor 4 membrii în direcțiune.
5. Eventuale propuneri.

Domnii acționari, cari voesc a participa la adunare în persoană, sau prin plenipotențat, sunt rugați a-și depune la cassa societății (§. 23) acțiunile și documentul cel mult până în 5 April la 12 ore. Blaș, 16 Martie 1901.

Direcțiunea.

(6) 1-1

Onorată Adunare generală!

Comitetul de supraveghiere — conformându-se îndatoririlor, ce-i impun statutele a examinat de repetite ori bilanțele lunare, a scontrat cassa și le-a alăturat cu cărțile de contabilitate; pe cari le-a găsit bine deduse. — S'a vizitat magazinele și pivnițele, unde s'a convins despre buna ordine. Același comitet examinând bilanțul de pe anul 1900 îl primesce fără nici o observare.

Pe baza raportului nostru propunem Onor. adunării generale: să binevoiți a lua spre știre aprobătoare bilanțul pro 1900; să dați absolutorul direcțiunii precum și comitetului de supraveghiere.

Blaș la 17 Martie 1901.

Comitetul de supraveghiere.

Active.

Contul Bilanțului.

Pasive.

Numărar în cassă — Pénztár készlet	1616	89	Capital de acții — Részvénytőke 80000		
Debitori — Adósok	34144	03	Rate versate — Befizetett részletek	76494	—
Mărfuri — Árukészlet	146024	21	Imprumut — Kölcsön	53236	90
Mobilar — Szerelvény	5096	32	Creditori — Hitelezők	54108	43
Cheque — Cheque	318	12	Cauțiuni — Ovadékok	588	28
Timbre — Bélyeg készlet	494	87	Diverse — Külömfélék	1864	94
			Dividendă nerid. — Fel nem vett osztalék	728	94
			Profit curat — Tiszta nyereség	272	95
	187694	44		187694	44

Esite.

Contul profitului și perderilor.

Întrate.

Asigurări — Biztosítások	201	52	Din vânzare de mărfuri —		
Chirie — Házbér	1838	06	Arucikkek árulásából	24408	61
Interese — Kamatok	4665	23			
Spese curente — Fentartási költségek	2533	07			
Fracturi și Porto — Fuvardij és Postabér	4119	76			
Dare — Adó	2405	65			
Salarii — Fizetések	8240	80			
Competință de timbru — Bélyegilleték	131	57			
Profit curat — Tiszta nyereség	272	95			
	24408	61		24408	61

Blaș, din ședința direcțiunii ținută în 16 Martie 1901.

Victor Muntean m. p.
comptabil.

Direcțiunea:

Gavril Pop m. p.
Hodosiu m. p.

Dr. V. Szmigelski m. p.
Dr. I. Maniu m. p.

Dr. V. Hossu m. p.
I. F. Negrutiu m. p.

Domșa m. p.
S. Muntean m. p.

S'a găsit în ordine:

Dr. Isidor Marou m. p.

Iacob Mureșanu m. p.

Sofron Stan m. p.

D. Trifan m. p.

G. Precup m. p.